

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrui de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se ma-
noiază.
Telefon pentru oray și
comitat 502.

Politica noastră.

De Ioan Russu Șirianu.

Am avut prilej, acum de curând, să vorbesc cu un bărbat politic din România. În primul rând *naționalist* de seamă, care privește toate evenimentele din punct de vedere al interesului general românesc, fruntașul din România s'a interesat mai ales de politica noastră, a partidului național.

Politica aceasta având azi reprezentanți autorizați în parlament, negreșit că întreaga discuție s'a învățit în jurul activității și atitudinii, în chestii certe, a clubului parlamentar român.

Țin să împărtășesc cititorilor noștri vederile distinsului naționalist. Întâiu pentru că eu așa cred: *politica națională este cea împărtășită și aprobată de toate sufletele românești*. Prin urmare: ceiace stau în serviciul acestei politici și țin să fie reprezentanții ei, trebuie să aibă în vedere și să țină cont de vederile tuturor românilor.

A doua: pentru că dacă avem să ținem cont de ceva în politica națională, nu ne poate fi indiferent îndeosebi ceace gândesc, simțesc și spun frații noștri de dincolo, ci dincontră, dacă e și rămâne adevăr că soarele nostru cultural resare la București, tot așa și în politică ne pot fi de folos mare păreriile bărbaților de stat români. Ei întotdeauna sunt adică mai bine informați despre situația generală politică din Europa; ne privesc apoi cu dragoste și stând la distanță de frământările noastre, pot judecă

fără preocupare și obiectiv toate mișcările d'aici.

Sfatul lor este apoi pornit nu numai din dragoste pentru noi, ci și potrivit intereselor înalte, legăturii ce trebuie să existe între România și Austro Ungaria, legătură ce este una din garanțiile existenței neamului nostru.

Fiind vorba de lupta parlamentară, iată ce a zis amicul cauzei noastre naționale:

»— Incontestabil, că prin atitudinea și curajul lui Vaida în parlament, cauza națională se ridicase la un nivel cum n'a mai fost decât pe vremea Memorandului. Adevărurile spuse și tenacitatea dezvoltată învederau, în fața lumii întregi, că ni se înfățișează nu o simplă luptă între partide politice, ci e vorba de un conflict între două rase, conflict pe care și România și statele vecine cu Austro-Ungaria au interes să fie aplanat, după dreptate, echitate și respectând toate legile umanitare... Darea afară din parlament alui Vaida valoră mai mult decât cea mai violentă campanie și de cât ori câte vorbiri ce s'ar fi rostit. Iată de ce: s'a dovedit astfel că nu românii sunt de vină pentru înăsprirea relațiilor dintre cele două neamuri, dintre români și unguri, ci de vină la toate este șovinismul și intoleranța maghiarilor...

»Deputații intrați în dietă s'au dus acolo pentru a se înțelege cu ungurii, rostul lor e să ajungă la acel *modus vivendi*, care sub regimul politicii pasiviste nu se putea stabili. Isgonirea lui Vaida din parlament și

toate cele petrecute d'atunci încoaci arată ce greu e rolul deputaților români. Arată însă și pe cei ce poartă vina înăsprirea relațiilor dintre unguri și naționalități.

»Asta nu însemnează însă ca deputații să se resemneze și să lase oameni și lucruri în draga lor voie. Nu, ci prin atitudinea lor să caute a interesa lumea mare: pe monarh și toate statele vecine, presa și pe bărbații celebri ai Europei, căci *numai opinia acestora*, exprimată în presă și în relațiile internaționale, *poate să contribuie la potolirea violenței kossuthiste*, care în parlament se descarcă asupra deputaților naționaliști, iar înafară de parlament se manifestă prin seria nesfârșită a proceselor de presă.

»Este o părere generală însă aici, în cercurile noastre, că dela Vaida încoaci cauza n'a mai fost susținută cu aceeași ardoare. Nu înțelegem absolut, de loc: cum a fost cu puțință ca deputații noștri să nu aibă nici un cuvânt la chestia importantă a pășirii pe teren, ca apărător al vostru, alui Björnson!?... Să nu fi înțeles și să nu fi apreciat puterea morală covârșitoare care le venea în ajutor? Furia și felul cum presa maghiară se descarcă asupra lui Björnson puteau să le fie un indiciu! Să fie oare stăpâniți de terorism?... Și de ce atâta rezervă în fața luptei croaților? Să nu vadă ei oare, că într'un moment mare al luptelor ce se dau contra șovinismului, se remarcă astfel *singur* croații, de unde impresia produsă în opinia publică europeană este că *singur elementul slav* combate șovinis-

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Psaltirea Scheiană.

De Al. T. Dumitrescu.

— Câteva date răslețe. —

(Urmare și fine).

II.

În articolul publicat în «Secolul» din 24 Februarie 1907 au preopinat că Mitropolitul «Jovanychik Nandoralbensis» din 1479, prelatul care obținu scutirea preoților ortodocși români din Maramurăș de dări, este un Mitropolit rutean iar nu un Episcop sau Mitropolit sârb din Belgrad (Serbia) cum interpretează părintele canonic Buna. Interpretarea aceasta a mea capătă realitate mai întâiu prin faptul că la 1603 Serghie episcopul Maramurășului, așezat acolo de Mihail Viteazul, merge spre sfîntire la Chiev (Vezi, Iorga N. Istoria bisericii românilor din Maramurăș, în studii și documente, București 1906 vol. XII, pag. XLV).

Chievul, la 1703, era reședința Mitropoliei rutenene.

Această Mitropolie încă din secolul al XIV-lea avea șapte episcopi: «septem diffusi episcopatus cum suo metropolitano» (Theiner, Monumenta historica Poloniae, I Occ II).

Numele acestor episcopi, după date mai noi, erau: Czernihov, Bialogrod, Perajaslav, Turov, Vladimir Novgorod, Smolensk.

Toponimul Bialogrod se traduce latinește, în spiritul limbii maghiare prin «Nandor aiba».

Discuție ar fi în privința titlului de «Mitropolit» pe care-l poartă prelatul din «Bialogrod», care în realitate este un arhiepiscop.

Monument literar, că s'a zis cândva arhiepiscop de Bialogrod este pasagiul citat în «Secolul» din 24 Febr. «Arhiepiscopus Velogradii Cyrillus, cui adduntur septem alii sufragane, episcopi».

Cei ce au puțința și timpul ar putea cerceta mai departe chestiunea.

Cât pentru interpretarea ce s'a dat până acum, după care «Jovanychik Nandoralbensis» ar fi un episcop din Belgradul Serbiei, aceasta, repet, nu se mai poate susține.

În Belgradul Serbiei a existat cândva o episcopie dar nu o Mitropolie, sau Arhiepiscopie și Episcopul locului nu se intitula «Metropolitanus Nandoralbensis» ci «se Episcopum Albensem de Nandor vocat» (Bartal, Commentarii ad historiam status juriq. publici Hungariae aevi medii. Tom II, 1847, pag. 208).

Afară de aceasta, în tot decursul timpului, nu se constată vre o altă probă de relațiune între biserica sârbă din Belgrad și cea românească din Maramurăș.

Raporturi între biserica românilor din Muntenia și Moldova, cu biserica ruteană se constată însă din secolul al XVI și se pot urmări în secolul al XVII.

Afară de relațiunile intense din epoca lui Petru Movilă (sec. XVII) merită a fi luat în considerație sinodul de la Iași din 1595.

La această dată, în 17 August, sinodul compus din Nichifor protosincelul patriarhiei și din mitropolitii și episcopii celor două țări sfătuesc printr'o adresă comună pe episcopii ortodocși

din Polonia să observe confesiunea greco-orientală. Trec aici numele acestor prelați, întrucât parte din ei până acum sunt necunoscuți. La sinodul din 1595, ținut la Iași au luat parte: Protosincelul Nichifor, mitropolitul Mardarie al Moldaviei, Mihail al Ungrovlahiei, Agathon al Romanului, Luca al Buzului, Amphilohie al Rădăuțului și Parthenie al Râmnicului. (Vezi dr. Wladimir Ni-kowicz, Monumenta confraternitatis stavropigianae Leopoliensis, Leopoli, 1895, pag. 655).

Fără îndoială, că sinodul dela Iași din 1595 a fost motivat de propagandele reformatoare.

Dar nu este aici locul de a aprofunda această chestiune incidentală.

Faptul principal, ce se poate constata din cele anunțate și expuse este că la 1479 românii din Maramurăș apar sub jurisdicția unui prelat rutean.

Faptul acesta trebuie explicat, căci el își are rațiunea sa.

În adevăr, în Maramurăș până la această dată sau poate până la o dată ceva mai înainte, românii aveau drept episcopie o simplă arhiepiscopie, adică o stavropighie, cu un teritoriu destul de limitat. Aceasta eră stavropighia recunoscută de Patriarhia din Constantinopole la 1391, fundație a fraților Baița și Dragoș. Rutenii își aveau episcopia lor anterioară celei românești, fundație a principelui Koriatovici (an. 1360). Probabil că și episcopia ruteană locală eră limitată.

Restul populației românești din Maramurăș depindea, din punct de vedere spiritual, după cât se pare, de mitropolitul Țării Românești, care avea jurisdicția asupra unei părți din Ardeal.

mul și rezistă maghiarismului, ceea ce a ieșit la iveală de altfel și din scrisorile lui Björnson! De luni de zile noi n'avem de înregistrat decât fapte produse ale rezistenței slave, frații noștri par că n'ar fi în același foc... Ori, când a venit vre-o veste, ea nu se potrivea în cadrul luptei ce se poartă: ni-se anunțau când stăruințele de pace ale d-lui Babeș, când diplomătenile părintelui Lucaciu.

»Și cum se face că nici până acum nu s'a interpelat în chestia ororilor dela Pănade și celelalte comune românești? În felul acesta și presa d'aici și cea europeană se mărginește a se ocupa de Cernova și de slovaci, românii au rămas deoparte, pe al doilea plan.

»O reculegere cât mai grabnică este ino-mis necesar. Altfel deputații voștri prezintă toate aparențele și semnele vădite că au dat îndărăt... Se vorbește și scrie într-una de *organizare* și nu vedem nicăiri semne reale că se și face ceva.

Părerile acestea sunt generale printre bărbatii de seamă ai României. Ele au fost exprimate, în altă formă, se înțelege, și la noi, ceea ce este o dovadă, că vrân-nevrând, dar clubul naționalităților a deviat dela atitudinea de astă vară, care fusese admirată și aprobată de toți românii.

Ceea ce trebuie să fie un indemn pentru o cât mai grabnică reculegere!

Camera ajurnată până la 10 Ianuarie. Camera deputaților s'a ajurnat ieri, Luni, luând vacanță până în ziua de 10 Ianuarie st. n.

Ungaria și presa engleză. Ziarul »Standard« din Londra aduce un articol asupra Ungariei care în presa ungurească e primit cu multă bucurie. Cum nu, căci autorul spune că poporul »cuminte și cavaleresc« al ungarilor nu va putea să treacă prin votul universal rolul de stăpânitori ai statului, naționalităților, cari se raportă la unguri ca negri din America față de locuitorii albi sau ca zulușii Africii-de-sud față de burii și englezii.

Din titulația posterioară a episcopilor se înțelege bine că bisericele românești din Maramurăș erau grupate în cel puțin două eparhii, o stavropighie și o episcopie (aceasta având sediul peste hotare). La 1693 Iosif Stoica se intitulează: »Episcop ortodox al Maramurășului, exarh stavropighiei patriarhale al mitropoliei Bălgadului din Ardeal«.

Din acest titlu se vede că »Episcopia Maramurășului« se deosebea de »stavropighia« din Maramurăș.

Toate aceste amănunte sunt necesare spre înțelegerea motivelor cari au determinat pe Mateiu Corvin să scutească pe preoții români din Maramurăș de câteva dări.

Care să fie oare motivul principal, care determină pe regele Ungariei să scutească niște schismatici?

Vom urmări mișcarea husită după datele documentelor din colecția citată.

La 1434 mișcarea se resimte în Boemia și Moravia. Sigismund ia măsuri »contra perfidissimos hereticos huzitas nunc (an. 1434) in regno nostro Bohemiae et marchionatu Moraviae« (Copii St. Moldovan, pag. 224).

Din act se înțelege că mișcarea nu era simțită în Ungaria, la 1434.

Războaiele lui Mateiu Corvin cu boemii, cu moldovenii și cu polonii, apoi amenințările turcilor împiedecă multă vreme pe regele Ungariei să reprime mișcarea husită.

Pe la 1470 însă o acțiune puternică de distrugere se îndreaptă încoana husiților din Ungaria. Regele Mateiu Corvin spune că acum are de

Ne-amintim de o notă dintr'un recent articol al lui Björnson (»Cea mai mare industrie a Ungariei«). Unul din zările ungurești, zicea Björnson, m'a »lămurit« că ungurii să raportează la nemaghiarii Ungariei ca norvegienii la eschimoși.

Aceeași apropiere și aceeași comparație în ziarul unguresc și în cel englezesc. Identitatea ideii arată identitatea originii lor: amândouă isvorăsc din minte ungurească. Faptul acesta coboară valoarea morală a articolului din ziarul englez la zero.

Dar a doua parte a articolului pare a fi adăogată în redacția marelui ziar englezesc: »Nu se poate tăgădui că mai ales în trecut ungurii au săvârșit și multe fapte nedrepte, ba chiar împilătoare pentru păstrarea supremației lor. Rătăcirea asta politică trebuie să găsească capăt. Numai cu chipul acesta se vor putea feri de primejdia, ca marea mulțime a locuitorilor înapoiați în cultură (adecă nemaghiarii) să nu-i înecă ca un potop«.

Mișcarea electorală în Croația făgăduiește a fi foarte agitată. La întrunirea electorală ce se va ține în Diakova va vorbi și un deputat sloven din camera austriacă, dl *Krek*. În Varașdin va candida ministrul croat Josipovich.

Supilo a lansat deviza electorală: *Domnia limbii ungurești în Croația trebuie înfrântă!* Votul universal trebuie negreșit introdus. Toți cei cari vor aprobă lozinca aceasta sunt prietenii Croației, toți ceilalți sunt dușmanii ei!

Mocsáry iarăș popular? Ca un apostol desinteresat dar neînțeles, Mocsáry trăiește retras din învălmășeala politicei zilnice. Numai dăunăzi a ieșit din rezerva sa apostrofând cu durere pe reprezentanții de azi ai kossuthismului pentru lepădarea lor de credințe. Drept mulțămăie deputații kossuthiști i au adresat o telegramă de aderență. »Cuvântul tău puternic, glăsuiește telegrama, a turnat noue puteri în cei cari stau să se descurajeze și a aprins făclia adevărului în actualul chaos politic«.

Telegrama e iscălită de 15 deputați în frunte cu Lengyel Zoltán.

Oare mai este mult când vă veți întoarce nu numai la Mocsáry kossuthistul, ci și la Mocsáry prietenul naționalităților.

Ședința de Luni a camerei. Camera a ținut ieri ultima ei ședință din anul acesta. A fost o ședință formală. La propunerea președintelui, ca-

lucru cu hereticii »nunc (1470) agimus«. Papa intervine în luptă, întrucât regele spune în același document că luptă »pro defensione catholicorum de mandat osedis apostolico (Copii St. Moldovan, pag. 334).

Epilogul acestei lupte de exterminare îl povestește regele Mateiu într'un document din 1479. Aci după ce enumără serviciile unui nobil, Ioan Ungor de Nadasd, în războiul contra boemilor (politic nu religios), în expediția contra lui Stefan-cel-Mare (la Baia), unde regele Mateiu spune că a luat parte personal, reaminteste de serviciile aduse de acel nobil în războaiele »contra Bohemos Huzytas in expugnatione castrorum quae in hoc regno nostro violenter tenebantur et expulsionem eorundem de ipso regno nostro« (Copii St. Moldovan, p. 351).

Adică războiul contra husiților s'a terminat prin cucerirea cetăților ocupate de comunitățile husite și prin alungarea lor din Ungaria.

Ultimul fapt în special nu trebuie perdut din vedere. Regele spune categoric că înainte de 1479 el reușise să alunge pe husiți din Ungaria.

Iată de ce între anii 1492—1485, o psaltire husită nu s'ar fi putut scrie în Maramureș pe teritoriul regatului ungar, de unde husiți fuseseră alungați înainte de 1479.

Tot lupta contra husiților determină acordarea câtorva privilegii creștinilor greco-orientali. Așa la 1473, Mateiu Corvin dă un hrisov M-rei Cozia din Țara Românească. Cuprinsul nu-l cunoaștem. Actul se citează de către unul din autorii biografiei sf. Nicodim. La pag. 61 din »Viața sftului Nicodim« (ediția Iosif Bobulescu prin îngrijirea

mera s'a ajurnat până în 10 Ianuarie, dar primul-ministru Wekerle a propus, ca în caz de nevoie să se poată ține ședințe formale și în restlmpul acesta. Camera mai încuviințează pe președintele ca să prezinte la anul M. Sale obișnuitele urări de bine.

Încă un dizident. La votarea cvotei deputatul de Bichiș-Giula, Schriffert József a ieșit din partidul kossuthist, votând contra cvotei. Schriffert a anunțat lui Kossuth ieșirea sa din partid.

Ordinațiune care nu trebuie executată.

In atențiunea comitetelor comunale și parohiale din diecesa Caransebeșului.

Consistorul gr. or. din Caransebeș, interpretând în *detrimentul nostru național*, în mod absolut greșit, dispozițiile noii legi școlare privitoare la inscripțiile de pe edificiile noastre școlare, a lansat un circular, pe care organele noastre confesionale au *datoria morală și națională*, a nu-l urma, a nu-l executa.

Circularul este acesta:

Având în vedere dispozițiile §-lui 17 din art. de lege XXVII. anul 1907, care pe frontispiciul edificiilor școlare admite numai inscripții în limba maghiară, Prea On. oficiu protopresbiteral primește însărcinarea de a îndruma comunele noastre bisericesti, ca până în 8 zile să depărteze de pe frontispiciul numitelor edificii inscripțiunile nemaghiare, ce eventual s'ar afla pe ele.

Urmează acum introducerea §-lui 17. întreg.

Caransebeș, din ședința consistorului ținută la 12 Octombrie 1907.

Episcopul diecezan:
Nicolae Popea.

Circularul interpretează fals și greșit litera și spiritul legii. Legea ordonă ce anume inscripții trebuiesc puse pe frontispiciul edificiilor școlare, dar nu ca »să se depărteze de pe frontispiciul edificiilor inscripțiile nemaghiare«.

lui Chenade Enăceanu) se zice »Se găsește scris în condica m-rei Cozia un chrisov cel dă acestei mănăstiri un Mateiaș Craiul Ungariei dela Buda la anii dela Hristos 1473«. De asemenea în aceeași biografie se spune că pe un sicriăș, în care se păstră o parte din moaștele sftului Nicodim, se vede »scris chipul sftului în argint cu toate minunile sale, adică nașterea, primirea cinului, șederea cu împăratul la masă... Iar la capul împăratului, unde șade cu sftul la masă este scris Mateiaș împăratul«.

Să fie aceasta o legendă?

Sicriășul se spune că a fost făcut cu cheltujala unui Nicodim Ierodiasconul pe la anul 1601.

La 1475 același rege dă Ciceiu și Cetatea de baltă lui Stefan cel Mare, unde se va ridica o mănăstire și o episcopie ortodoxă a Vadului.

În fine la 1479, precum am repetat, Mateiu Corvin scutește pe preoții ortodoxi răsăriteni români din Maramureș.

Poate aceste privilegii își găsesc explicare în mișcarea husită.

Regii Ungariei s'au temut de husiți mai mult decât de schismatici. Aceștia adică schismaticii, greco-ortodoxii, erau oameni pașnici, și și plăteau dijma către seniorii catolici, husiții din contră erau socialiștii timpului, devotați unor idei de egalitate socială și hotărâți cu sinceritate să moară pentru idealul lor.

Temându-se de răspândirea husiților și a doctrinei lor printre ortodoxi regele Mateia acoardă acestora privilegii, printre cele a mintite mai sus.

Este isbitoare potrivirea de dată, anul 1478, în care regele Ungariei răsplătește pe un nobil

Acolo, unde totuși organele statului ar îndepărta prin volnicie inscripțiile românești, organele școlare să aducă cazul la cunoștința clubului deputaților, cari vor interveni la ministru.

Din România.

Conferința d-lui N. Iorga la Liga Culturală. Sâmbătă seara la orele 9 dl Iorga, și-a dezvoltat a doua conferință din seria de zece asupra »istoricului armatei române«, în localul Ligei din Calea Victoriei. D-sa începe prin a arăta că erau două sisteme, în alcătuirea vechei armate românești: sistemul feudalității create și acel al feudalității formate în mod natural. Trece apoi într'o altă ordine de idei și printr'o minunată pătrundere a lucrurilor istorice, zugrăvește un tablou viu al organizării poporului român din acele timpuri, arătând cum poporul nostru, până prin secolul XIV, se prezintă cu desăvârșire unitar sub toate raporturile.

După multe amănunte prezintate într'un mod atrăgător și interesant intră în dezvoltarea »voevodatelor«, instituției politice și militare care a jucat un important rol în istoria noastră. Face deosebire între voevod și cneaz și apoi enumără voevodatele de prin toate părțile locuite de români. Demonstrează apoi că alani pomeniți de cronicarii bizantini nu pot fi decât alachi sau vlahi, cari luptau cu turcii în Asia mică sub firma tăierească și că ei au fost cei dintâi români, cari au purtat războaie.

Intră apoi într'un amănunțit studiu al organizării armatei la popoarele din jurul nostru, începând cu bulgarii și sfârșind cu ungurii rămânând ca în a treia conferință să arate dezvoltarea treptată și războaiele pe cari le-au purtat Principatele până la începerea luptelor cu turcii. Ca de obicei, plăcuta sală de conferințe a Ligei Culturale a fost literalmente plină; mai ales ofițeri din toate armele și de toate gradele.

Premiul Hillel. Universitatea din București va acorda în anul viitor 1908, un premiu »Hillel« pentru o scriere juridică, cu subiectul următor: »Despre origina răzeșilor sau moșnenilor și caracterul acestor codevălmași.«

Concurenții trebuie să fie actuali studenți sau licențiați, și doctori în drept, cari au ieșit de cel mult doi ani din facultate.

Manuscrisul trebuie să fie pus într'un plic sigilat, având un motto deasupra și într'un alt

pentru ajutorul dat contra husiților și scutește în acelaș timp pe niște preoți romani după concepția catolică, schismatică.

Incheiere.

Referind întreg materialul expus până aici la chestiunea locului și a datei Psaltirei schelane, punctul de orientare rămâne tot anul 1479. Atunci regele Ungariei alungă pe husiți din Ungaria și deci și din Maramurăș și determină astfel o răspândire a husiților prin Bucovina și părțile vecine unde ei pot lăsa urmă prin traduceri românești. Tot atunci preoții români din Maramurăș debăndesc scutiri prin intermediul unui prelat rutean de pest graniță, de unde iarăși poate veni un curent husit, din Polonia și Boemia. Dela această dată, în 1485, o psaltire husită s'a putut scrie în țara lui Stefan Vodă, poate chiar între zidurile Ierusalimului nostru, la mănăstirea Putna.

Deocamdată atât.

H A Z.

In boltă:

- Să-mi dai, te rog, o cunună de smochine!
- Poftim.
- Ei, dar între aceste 5—6 bucăți sunt muzele.
- Cunună în care toate bucățile să fie muzele, nu avem.

plic să fie scris numele concurentului, având același motto.

Toate manuscrisele se vor înainta decanului facultății de drept din București, până în ziua de 30 April 1908.

Anul tulipaniștilor.

Biroul central de statistică dela ministrul de comerț a publicat bilanțul comerțului Ungariei în anul 1906.

Rezultă din cele publicate, că în anul întâiu al domniei coaliției care pornise mișcarea tulipaniștilor și când ministru al comerțului este faimosul Kossuth, Ungaria a importat din Austria mărfuri în preț de 1195 milioane și 140 mii coroane, cu

186,749.000 cor. mai mult decât în anul precedent.

Iată ce se scrie adică în statistica oficială:

»Mișcarea comercială cu străinătatea s'a concentrat în mare parte asupra Austriei. În anul 1906 rolul acesta decizător al Austriei în comerțul nostru a ieșit și mai mult la iveală.

»In anii precedenți părea că ne emancipăm de importul acesta al mărfurilor austriace: din întreg importul cu străinătatea cele 78.9% cât făcea importul austriac, se redusese la 74%. Față de aceasta importul din 1906 a crescut simțitor...»

Din întreg importul Ungariei, Austria figurează cu 76.8 proc., — va să zică mai bine de trei pătrimi al întregului import din străinătate!

Mișcarea tulipaniștilor a avut deci roadele sale pentru — Austria!

Strâmtorați.

Campania ce se poartă în presa străină împotriva kossuthismului intolerant, violent și pervers, îngrijorează și descurajază rău pe cei din coaliție. Articolele ce apar împotriva dominației actuale kossuthiste în cele mai mari ziare din Europa, au creat în jurul patrioților o atmosferă care par'că-i sufocă. De aceea ei iubilează când reușesc, pe ici, colo, să strecoare în vre-un jurnal european câteva șire de apărare.

Astfel s'a întâmplat că Vészi József, așezat la Berlin, căci ca »drabant« huiduit n'avea ce să mai stea în Ungaria, a scris în »Berliner Tagblatt« (organ al ovreilor) un articol în care-i apăra pe unguri.

Inregistrând acest articol, »Pesti Hirlap« de ieri scrie:

»Autorul articolului este unul dintre cei mai distins publicist maghiar și dânsul fără îndoială a făcut un serviciu mare patriei sale.»

Cu drept cuvânt, »Népszava« își bate joc de coaliție care în strâmtorarea sa, iată, a ajuns să se bucure și să laude acțiunea »drabantului« pe care până acum îl numise mișel și unealtă nemernică a primdrabantului Fejérváry, slugă nemernică și el al — camarillei!

Mai bine se vede însă strâmtorarea patrioților din următoarele scrise ale ziarului »Népszava« dela 24 c.

Iată ce spune numitul organ:

»Un mic incident. Iubita noastră prietenă, »Magyarország« de Duminecă, aducea o știre în care cu bucurie patriotică buciama în lumea largă, că înfățișat s'a găsit un om nepreocupat care să arate situația din Ungaria și să respingă »nerușinatele calomnii« ce s'au scris, în timpul

din urmă, contra ungarilor. În unul din numerii ziarului englez »The Daily News« ar fi scris adică un anume W. H. Schrubsole, »amicul binecunoscut al națiunii noastre«, ș'anume ar fi scris un articol intitulat »Supremație maghiară«, apărând pe unguri. Pe noi, la prima citire, nu ne-au surprins aceste șire, pentru că suntem deja în clar de mult cu chipul scrierii acestor articole. Știm foarte bine, că articolele aceste se scriu la comandă, pentru că astfel să se producă diversitatea și să se atragă atenția lumii mari dela stările de lucruri mizerabile ce domnesc în Ungaria.

»Totuși, am fost curioși să citim ce scrie criticul »nepreocupat«. Am căutat deci numărul la care se provocau amicii noștri, am căutat și numărul precedent, dar nicăiri n'am dat de urmele articolului amintit. Se poate ca descoperirea noastră să nu surprindă însă pe cei dela »Magyarország«, deoarece desigur, ei au știut mai iute decât noi, că acel articol n'a apărut deloc!

»In cele din urmă noi nu vedem cine știe ce păcat îngrozitor în toată această afacere. Când omul vede că nimeni nu voește să-l apere, în cele din urmă trebuie să se decidă a se apăra singur. Nu-i vorba, apărarea asta proprie are oare care miros, dar noi așa știm că cei de pe la »Magyarország« nu s tocmai deficit în chestii de astea.

Din parte-ne credem că nu trebuie să mai facem nici un comentariu!

Din străinătate.

Armata Franței în primejdie. Meslier deputat al Seinei, zise în cameră: Sunt dator a mărturisii că administrația militară face greșeala de-a căuta cu orice preț să aibă armată atât de mare cât a Germaniei și de aceea o umple cu inși slăbănogi, din cari nu putem trage nici un folos la nevoie, ba dimpotrivă ar fi o primejdie, căci oastea ar fâri după sine un șir lung de bolnavi și, astfel, n'ar putea să se miște cu ușureala dorită. Arată că Franția recrutează în fiecare an 220.000 până la 230.000 de inși, cași Germania; dar aceasta îi alege din 1.200.000 până la 1.300.000, pe când Franția din 500.000 cel mult. Spune c'a văzut — în reg. 151, — 127 de soldați înalți între 1 m. 48 și 1 m. 68, cântărind între 43 și 50 kilgr. E nu numai greșeală, dar chiar crimă, a lua în oaste astfel de stărpituri, căci le osândește la moarte nefindoioasă. Se plânge că nesocotința a ajuns până acolo că iau la oaste tineri ofiticoși, cari molipsesc și pe cei sănătoși. Deasemenea, spune că în spitale soldații n'au apă de spălat și li-se bate mereu capul cu povețe de igienă, mai ales că la infirmerii, bolnavii de diferite și de scarlatină stau amestecați cu ceilalți, fără a se face dezinfectare ori pază.

În spitale nu au paturile cearșafuri, ci soldații trebuie să le aducă pe cele dela cazarmă.

Asta e una. Altă primejdie e că zilele de slujbă ale rezerviștilor le a scăzut camera prea mult, măcar că slujba e numai de doi ani. Clemenceau și Picquart își dau seamă de povârnișul pe care lunecă, dar n'au ce să facă, deputații caută să fie bine cu alegătorii și să capete iertare că și-au urcat diurnele dela 9.000 la 15.000.

Iată de ce toate vorbele înțelepte ale acestor oameni de stat au răsunat în pustiu, au fost ca doba la urechea surdului.

Se credea că măcar Senatul va fi mai cu minte; dar știrile din urmă arată că în comisiunea Senatului, 10 contra 8 au hotărât împușinarea zilelor de slujbă ale rezerviștilor dela 28 la 21.

Guvernul turcesc și asasinarea lui Sarafoff. O telegramă din Constantinopol anunță următoarele: Poarta pregătește o expunere către ambasadorii săi, precum și către ambasadorii din Constantinopol, pentru a respinge acuzațiunea că Turcia ar fi pus să fie omorât Sarafoff.

Expunerea zice că înmormântarea solemnă a lui Sarafoff și participarea a trei miniștri probează că Bulgaria oficială protejează comitetul.

Procesul pogromului din 1905. Sâmbătă s'a început procesul pentru pogromul dela Octombrie 1905. El va dura trei săptămâni. A-

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Decembrie n. 1907.

cuzații sunt în număr de 86, dintre cari 16 nu au venit la tribunal. S'au chemat 637 de martori.

Starea de apărare extraordinară a orașului Moscova a fost prelungită pentru șase luni. La Nicolaiew s'a proclamat starea de apărare extraordinară, în locul stării de asediu de până acum.

Revoluția din Persia. Situația s'a schimbat. Șahul a rechemat trupele. Din provincie sosesc mai multe știri, cari afirmă că poporul în mai multe adunări pretinde abdicarea la tron a șahului. Ziarului »Times« i-se telegrafiază din Teheran că șahul a cedat, a subscris și întărit o declarațiune adresată corporilor legiuitoare în care jură pe Coran că va rămâne credincios constituției.

Liga flotei germane. Liga pentru sporirea flotei de războiu s'a întemeiat în 1898 în Germania, spre a deșteptă, întări și spori priceperea și dragostea poporului german pentru flotă.

În frunte era prințul de Wied, ruda M. Sale Reginei, prințul de Hohenlohe, prințul Enric al Prusiei. Liga a isbutit a încălzi opinia publică și și idela împăratului Wilhelm al II-lea că »Viitorul Germaniei este pe apă« luă trup și se înfiripa din ce în ce mai mult. Liga isbuti a schimba pe ministrul marinei, Hollman, înlocuindu-l prin admiralul Tirpitz.

În 1905, împăratul a dat o lovitură ligei învinuind-o că nu ține seamă de autoritatea de comandant a împăratului.

Au curs demisiile generalului Menger, a generalului Keim etc. Apoi s'a făcut împăcare. Prințul Eric prezidă congresul ligei la Stuttgart; regele Württemberg salută adunarea în numele împăratului. Apoi însuș împăratul a trimis o telegramă, prin care a înlăturat jignirea veche.

După dizolvarea Reichstagului în Dec. 1906, Keim prefăcu liga în unealta de luptă electorală împotriva centrului și socialdemocraților. I s'au furat scrisori din cari s'au văzut mijloacele întrebuintate. Catolicii, supărați, s'au retras din ligă, în frunte cu prințul Ruprecht al Bavariei pe cari au a-l urma alți reprezentanți ai Statelor din Germania dela miazăzi, căci Keim în ciuda congresului din Colonia, urmă a face politică.

Keim a răspuns că n'are a face dacă s'a găsit la München unul nemulțumit. Unul era prințul Ruprecht. Tot comitetul bavarez a demisionat.

Catolicii lucrează cu dibăcie să facă greutate guvernului, care i-a depărtat.

Pentru școala română.

Comunele sărace din protop. Hălmașiu hotăresc să susție ele școlile românești.

O faptă frumoasă a făcut comuna *Hălmașiu*, împreună cu comunele *Tisa*, *Termure*, *Iuonești*, *Leșcioara*, *Leasa*, *Poienar*, *Țiohești*. Au hotărât cu însuflețire să susțină din sudoarea lor 2 școli și să deie învățătorilor plata, cuartirul și quinquenalele prescrite de lege.

Astfel s'au scăpat aceste 2 școli pentru noi. Străinii de legea noastră au probat să ademenească poporul să nu plătească, că este școală de stat, dar așa se vede, poporul s'a deșteptat, — și a hotărât, să susțină școlile așa cum îi va ajuta Dumnezeu, dar din mână să nu le lase.

Lauda li-se cuvine deci acestor comune. Biserica și școala ni-au lăsat o strămoșii noștri de moștenire. Să ne ținem morțiș de moștenirea aceasta, pentru că aceste două cetăți sunt scutul vieții noastre naționale.

L.

— **Björnson către orașul Spalato.** Björnstjerne Björnson a adresat orașului Spalato o telegramă în care spune între altele despre chestia națională următoarele: »Incerc tot ce îmi stă prin putință. Nu-i mult, dar poate va contribui ca mulți să fie credincioși și viteji în luptă. *Viitorul unei țări nu poate să atârne multă vreme de forța brutală.*«

— **Limba »moldovenească«.** Sfântul sinod al bisericii gr.-or. din Rusia a trimis încunoștințare episcopului Partenie din eparhia Podoliei, că în conformitate cu cererea clerului din Podolia, sfântul sinod din Rusia a încuviințat, ca în școlile primare din partea sudapuseană a Rusiei să se predea moldovenilor (românilor basarabeni) limba lor română, iar rutenilor limba rutenă. Consiliul pedagogic de pe lângă sftul sinod a fost însărcinat cu compunerea manualelor necesare de limbă »moldovenească«.

— **Pentru »Gross-Oesterreich«.** În 20 Nov. 1906 s'a format în Viena o societate al cărui scop este de a agita și lucra cu toate mijloacele pentru ideea unui viitor »Gross-Oesterreich«. Foarte mult a contribuit la întărirea și cristalizarea acestor năzuințe și cartea dlui Aurel C. Popovici despre »Gross-Oesterreich«. Societatea intitulată »Oesterreichischer Reichsverein« a publicat de curând o broșură »Oesterreichische Zukunft« (»Viitorul Austriei«). Broșura face propagandă pentru ideile societății și spune între altele că actualul regim al monarhiei, se întemeiază pe deosebirea între politică și morală.

— **Conferința dlui dr. Lupaș**, ținută Duminecă, la orele 5, în sala festivă a »Muzeului Asociațiunii«, a fost foarte succesă. Publicul, care putea fi mai numărös, l-a aplaudat cu căldură pe dl Lupaș, care a vorbit despre »Triumful ideilor moderne asupra ergetării medievale« cu multă temeinicie, serie »Telegraful«.

— **Catedre noi.** La universitatea din Budapesta se vor înființa pe anul viitor școlar, două noi catedre pentru propunerea predicii și instruirea în muzică.

— **O nouă reuniune de meseriași.** Meseriașii noștri din Mercurea (com. Sibiu), în număr de aproape 30, au înființat »Reuniunea meseriașilor din Mercurea«.

Aprobate fiind statutele ei din partea ministrului reg. ung. de comerț, în zilele trecute reuniunea s'a și constituit. De președinte a fost ales dr. George Măcelariu, avocat, vicepreședinte dr. Nicolae Schian, avocat; secretar Nicolae Simulescu, cassar de bancă.

În șirul membrilor reuniunii s'au înscris toți membrii inteligenței din loc.

Urăm viață rodnică acestei tinere reuniuni.

— **Poșta română și poșta ungară.** La Poșta centrală din Budapesta se vor face mari inovațiuni în instalația telegrafică și telefonică. Auzind despre aceasta, direcția poștală din București, a rugat pe ministrul Kossuth, să permită unei comisiuni române să studieze noile aparate dela poșta din Budapesta. Kossuth a răspuns că primește bucuros.

Direcția poștală din București a designat o comisiune compusă din d-nii ingineri Aurel Marin, Carol Libici, Ioan Niculescu, Matei Cristodor și d-nii mecanici: Alexandru Rădulescu și Ion Petrescu. Această comisie va pleca chiar zilele acestea la Budapesta, scrie »Viitorul«.

— **Concertul dșoarei Aurelia Cionca**, pianista cu renume, binecunoscută și la noi, a avut loc Sâmbătă seara, în sala cea mare dela Ateneul din București. Dupăcum ni-se scrie, concertul a avut o reușită splendidă, din toate punctele de vedere. Sala era literalmente plină, participând la concert tot

ce Bucureștii are mai distins, în primul rând A. Sa Regală principesa Maria și fiica Sa Elisabeta, care întotdeauna a dat Ea semnalul aplauselor. Concertanta a executat întreg programul, variat și cuprinzând piesele cele mai grele și mai subtile ale marilor compozitori, cu o exactitate ș'un brio care i-a stors aplauze frenetice. După fiecare piesă, publicul a făcut adevărate ovațiuni tinerei și simpaticei artiste.

— **Omoruri uimitoare în Triest.** În timpul din urmă s'au săvârșit în Triest trei omoruri, cari au pricinuit o senzație mare.

Au omorât cu focuri de revolver pe doi vizitii și cu toate cercetările poliției, nu s'a putut da de urmele ucigașului. Se pusese pentru dovedirea lui, premiu de 2000 cor., dar degeaba.

Într-una din zilele trecute un nou omor, săvârșit cam în aceleași împrejurări, a produs și mai mare senzație în tot orașul.

În mahalaua Opicina din apropierea Triestului au omorât tot cu focuri de revolver alt vizitlu. Ucisul era în vârstă de 44 de ani. El lasă în urmă o femeie și șase copii.

Pe ucigaș l-au văzut doi inși, dar a izbutit să se facă nevăzut, fără să i-se poată da până acum de urmă.

— **Ziarele din Viena** spun că până acum s'au descoperit 28 de scrisori ale lui Beethoven, necunoscute până acum, precum și un manuscris cuprinzând 47 de scrisori de fețe întregi în 40. Aproape toate manuscrisele sunt între 1816 și 1828 și sunt însemnate pentru cunoașterea vieții lui Beethoven și a lucrărilor lui, în cea mai turburată vreme a vieții lui.

— **Burdia și »Telegraful român«.** »Telegraful român« ce ne sosește azi se miră că l-am apostrofat pentru că s'a făcut »monitorul« lui Burdia, spunând că esența lucrului nu e aceea dacă este ea ori nu organul lui Burdia, ci că spune ori nu adevărul. »Telegraful român« ori este iresponsabil ori vrea să producă aparența iresponsabilității. Esența lucrului, să ne erte »Tel. rom.«, este tocmai faptul că este »Telegraful român« ori nu foaia lui Burdia, căci chestia în sine pe noi ne privește foarte puțin, o privește cel mult pe »Lupta«. Chestia însă că »Telegraful Român« este ori nu a lui Burdia asta ne privește, și încă foarte de aproape, pentru că un organ de al lui Burdea, noi, să nu fie cu suparare, azi și până când domnul acesta nu-și va repara actele de tradare, nu stăm de vorbă și i contestăm dreptul să se numească »organul unei biserici întregi«. Organul lui Burdia, nu poate fi organul bisericii ortodoxe, tradată, înjosită și umilită de fiul ei necredincios.

Cât privește importanța ce i-o dă dlui Burdia înșirând în câte corporații bisericești este membru, noi știm că el este și deputat în parlament din »voința« acelei obște care l-a trimis și în biserică și pe cât de folositor este el ca deputat în cameră, tot pe atâta este și ca membru în corporațiile bisericești. Să ne aducem aminte de tradarea sa, ea a prins numai așa că a spus că el este membru în corporațiile noastre bisericești și știe ce se petrece în ele. Dar de toate acestea să fi uitat »Telegraful Român«? Aparența aceasta vrea să o aibă, cine o poate însă crede și rămâne, tendința sa de a rehabilita pe Burdia, nu numai neînțeleasă, dar și vrednică de osândă.

— **Necroloage.** Primiim următoarele cazuri de moarte: Evelina Velcu născ. Ogrin, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului după scurte dar grele suferințe în 9/22 Dec. 1907, la 5 ore p. m., în al 33-lea an al vieții și în al 3-lea an al fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpei decedate se vor depune spre veșnica odihnă Marți în 11/24 Decem. a. c. la orele 2 1/2 p. m. în cimiterul gr.-or. român din loc. Caransebeș în 10/23 Dec. 1907. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! *Jalnica familie.*

— Direcțiunea institutului de credit și economii »Sebeșana« anunță cu adâncă întristare moartea membrului său Constantin Crețolescu, membru fondator și cassierul institutului întâmplntă la 18 Dec. 1907. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Sebeșul-săș., la 18 Decembrie 1907.

Trimitem celor întristați sincere condolențe.

— 28.000 cor. furate dela arsenal. Din arsenatul din Viena s'au furat 28.000 cor. Sentinela zice, că a văzut pe un necunoscut, îmbrăcat în uniformă de ofițer, tocmai când a ieșit afară pe poarta principală. I a părut suspect și a făcut semn unui polițist, care era în colțul celalalt al străzii să-l prindă.

Pânăce polițistul a sosit, hoțul a dispărut prin mulțime. Poliția îl urmărește cu multă stăruință.

Se crede că respectivul ar fi un anumit Leopold Goldschmied, care a mai încercat odată, dar a fost prins și reținut.

— Asasinul lui Sarafoff. Pe când o telegramă dela Sofia vestea că jandarmia și miliția bulgară ar fi dat și înconjurat pădurea în care s'a refugiat Panitza, asasinul lui Sarafoff, ziarele din București aduc următoarele știri proprii a produce senzație :

Imediat ce s'a aflat despre prinderea și sinuciderea bulgarului suspect Carol Enoff, s'a bănuie că acesta nu este altul decât Panitza, cel care acum câteva zile a omorât la Sofia pe Sarafoff și pe tovarășul acestuia Garvanoff.

Vineri pe la orele 4 și jum. a sosit o telegramă adresată parchetului român, că în stația Vidra de pe linia București—Giurgiu s'a întâmplat o mare nenorocire.

Pe când un jandarm anume Nicolae Stan, din compania jandarmilor rurali din județul Ilfov, escorta pe un anume Carol Enoff, care urma să fie adus în capitală, în stația Vidra, bulgarul s'a aruncat înaintea trenului jandarmul văzând că bulgarul îi scapă din mâni, sări după dânsul ca să-l prindă. În acel moment însă trenul îi apucă pe amândoi și târându-i sub roate îi mulțilă oribil.

Sâmbătă dimineața cu trenul de 8 și 40 minute au plecat din gara Filaret și orele 9 și 10 m. au ajuns în stația Vidra, căpitanul Răceanu, dl Ghiță Ionescu primarul comunei Vidra, dl Traian Ionescu, secretarul inspectoratului cum și dl Niculescu, fotografii poliției Capitalei.

Toată lumea își avea așintită însă privirea asupra figurei distinse ce avea cadavrul. O frunte lată și albă înconjurată de un păr lung, ondulat și dat pe spate.

Părțile temporale dezvoltate, o mustață castanie ce se putea observa că fusese tăiată de curând. Ambii obraji încadrați de o barbă măruntă crescută de câteva zile în neregulă și terminată la bărbile printr'un cioc, care fusese de asemenea tăiat în neregulă.

Pe frunte cadavrul purta o cicatrice veche, subțire și care se întinde deasupra ochiului drept. Stătura înaltă.

Dl Niculescu, fotografii poliției, a luat mai multe fotografii în diferite pozițiuni ale cadavrului.

Dupăce cadavrul pe care toți l-au recunoscut în urmă a fi al lui Panitza, a fost fotografiat de către fotografii poliției Capitalei, dl căpitan Răceanu a avizat pe dl Ghiță Ionescu că parchetul a autorizat înmormântarea cadavrului.

În urma acestora primarul a ridicat corpul și l-a îngropat în cimiterul din Străniș-Dobreni, pendinte de comuna Vidra.

Dl Romulus Voinescu, inspectorul siguranței, a controlat semnalmintele cadavrului cu cele ale lui Panitza și constatând o serioasă asemănare a cerut fotografului să scoată imediat o copie de pe fotografia luată cadavrului la Vidra. Și între aceasta fotografie și cea originală a lui Panitza s'a găsit o perfertă asemănare.

În urma acestora dl Romulus Voinescu a adus cazul la cunoștința dlui prim-procuror Schina, rugându-l să vină la poliție pentru a da ordine în consecință.

Dl prim-procuror Schina a sosit la ora 1 la poliție și a dat ordin la telefon primarului din Vidra ca să desgroape cadavrul și să-l aducă la morgă.

Ordinul a fost imediat executat și după amiază cadavrul a fost pornit spre Capitală.

Dl Tașcu Pucerea, care îl cunoaște personal pe Panitza, s'a dus Duminecă la morgă, însoțit de dl Panaitescu șeful siguranței statului, pentru a vedea cadavrul.

Dl Pucerea a recunoscut imediat în cadavrul dela morgă pe asasinul lui Sarafoff.

Dl prim-procuror al parchetului de Ilfov a telegrafiat autorităților din Sofia, cerând să trimeată la București doi agenți pentru recunoașterea și stabilirea identității cadavrului lui Panitza care se află la morgă.

— Regina văduvă Carola a Bavariei, moartă Sâmbăta trecută, a trăit totdeauna o viață liniștită și retrasă. Numai ca artistă mare a apărut în fața publicului. De curând s'au expus în Dresda două tablouri frumoase executate de regină, reprezentând, unul flori, altul o idilă. S'au pus în vânzare și cărți ilustrate cu miniatura tablourilor.

— Un artist. Ziarele engleze se ocupă mult de următorul caz, care face mare haz în lumea artistică și a iubitorilor de teatru :

Într'o seară, la teatrul Alhambra, tenorul Wigley entusiasmase publicul cu glasul lui minunat. Lumea, încântată, se interesă de viața și rostul artistului și repede se dovedî că Wigley, al cărui glas de tenor însuflise așa de mult pe ascultători, fusese sărbătorit cu câteva seri mai înainte, la alt teatru din Londra — ca basist.

— Raportul marinei Statelor-Unite arată că azi Statele-Unite țin locul al doilea între puterile maritime. În anii din urmă au durat un număr mai mare de crucișătoare și cuirasate de cl. I. Pentru păstrarea acestei stări raportul cere construirea a nu mai puțin de 28 de vase noui, în preț de 292 mil. de lei.

Opinia publică se interesează mereu de juvavericalele reginei Henrietta, cu toate că vânzarea lor prin licitație publică s'a amânat. Colecta ce face un ziar pentru rescumpărarea lor dă rezultate foarte curioase.

Oameni foarte săraci contribuie cu 10 sau 20 bani, pe când aristocrația și burghezia bogată nu contribuie cu nimic. Colecta — scrie »Die Zeit« — e o demonstrație împotriva regelui.

— Cum se salută popoarele necivilizate. Locuitorii din Filipine au următorul obicei : cineva când salută pe altul, îi prinde piciorul și și-l freacă de obraz.

În India cei cari se salută își freacă bărbile reciproc.

Japonezul, când întâlnește un cunoscut, își scoate papucul.

Negrii din capul Lopez își îndoaie genunchiul, se aștern la pământ și bat din palme.

Locuitorii insulelor din Oceanul Pacific, când zăresc un prieten sau un cunoscut, fac trei pași îndărăt apoi alți trei înainte :

Cel mai original chip de a saluta se găsește însă printre indigenii din America de miazăzi, pe țărmul fluviului Amazonelor.

În ținutul acesta, când se întâlnesc doi inși, fiecare dintre ei ridică un băț de trestie, lung, subțire și plin de tabac. Băstoanele le vâra unul la altul sub nas ; fiecare suflă în trestie, — prietenii strănută... și așa mai departe.

— Urșii albi în serviciul științei. Celebrul explorator norvegian Roald Amundsen pregătește o nouă expediție la polul nord. El vrea să treacă spre oceanul arctic din strămtorea lui Behring. Pentru tragerea săniilor sale pe ghițurile polare el vrea să utilizeze urși albi în loc de câni. Șase din aceste dobitoace înfricoșate să dresează acum pentru acest scop la cunoscutul negustor de dobitoace exotice Karl Hagenbeck. Amundsen este convins că ei se vor arăta tot atât de docili ca boii ; fiind perfect de obișnuși ca asprimea climatului boreal ei vor putea aduce cele mai noi servicii, mulțumită puterii lor răbdătoare.

— Cel mai bun sfat juridic este pe care l'a dat deunăzi un avocat din Statele-Unite clientului său. Un om apăruse în fața justiției americane. Crima lui ? Cel mai banal furt. Dar cum el nu avea apărători, președintele rugă pe unul din advocații prezenți de a conferi câteva minute cu inculpatul și pe urmă de-a reveni spre a-l apăra.

Cei doi oameni ieșiră din sală : Zece minute în urmă, avocatul reapare.

Dar unde i inculpatul ? Întrebă președintele.

Dar, zise avocatul, m'ați rugat să-i dau în interesul lui cel mai bun sfat cu putință. Cum el mi-a mărturisit că-i vinovat, am socotit că lucrul cel mai bun pentru el este de a spăla puțina... Imediat, el s'a folosit de sfatul meu.

Tablou între judecători.

— Scandal la un teatru vienez. La »Theater an der Wien« s'a întâmplat un mare scandal. Directorul teatrului a făcut celebrului actor, Carol Alster, observația aspră de ce a întârziat dela reprezentație cu o oră și jumătate. Acesta, simțindu-se ofensat, a început să se ia la ceartă cu directorul. Din vorbă, în vorbă, cearta a ajuns până acolo, că actorul Alster, a luat un scaun, cu care a lovit pe director așa de tare, încât acesta a leșinat, căzând la pământ.

Poliția a sărit pe scenă, arestând pe actor.

— Principii chinezi în Europa. Din China sunt trimiși vre-o 8 principii regești pentru a și îmbogăți cunoștințele lor, făcând studii în țările europene.

Statul a pus la dispoziția fiecăruia câte 40.000 mărei pe fiecare an și după 3 ani au să se reîntoarcă înapoi și să se supună unui examen. Acela care nu va putea presta acest examen va fi aspru pedepsit.

— Director de bursă împușcat de un milionar. Din New York se telegrafiază, că la Bursa de acolo, s'a săvârșit o înfiorătoare crimă. Milionarul Carol Kayger pierzându-și toată averea la Bursa, a tras, din desperare, un glonț de revolver asupra directorului, Olifert Gent, care a căzut mort la pământ.

— Din conte — șofeur. Conte Ferdinand Hochberg din Berlin, amic bun al moștenitorului de tron din Germania, a renunțat la rangul de conte și primind numele burghez de Barnes, a intrat în slujbă, în America, unde se refugiasse cu nevasta sa, asemenea burgheză, luată încontra voinței părinților, ca șofeur la automobil.

— Nihilisti în Suedia. În apropierea bisericilor, în care a fost așezat trupul Regelui Oscar al Suediei, poliția a arestat 5 revoluționari ruși, care voiau s'arunce în biserici mai multe bombe tocmai în momentul când s'ar fi adunat mai mulți demnitari în jurul defunctului rege.

— Un furt de 75.000 de lei. La »Banca Națională« din Petersburg, s'a descoperit un furt, de 75.000 ruble. Vina cade pe cassier și contabil. S'a început o cercetare severă. Se crede că s'ar fi furat o sumă mult mai mare.

— Vin de deal din Gioroc, calitate escelentă, e de vânzare, cu prețul de 24 cor. (48 fil. litrul). A se adresa comanda, minime de 50 litre la dna Cristina Secula. Arad, str. Kossuth, 68. Butoaiele pentru comanda sunt a se trimite la adresa Mitru Curuș, vințeler Györök.

— »Cantorul bisericesc« opul d-lui învățător George Bujigan din Deliblata, săptămâna aceasta se va trimite tuturor celor ce l-au abonat legat în pânză sau lux. Exemplare se mai pot procura dela autor, cu prețurile următoare : broșat 10 cor., legat în pânză 12 cor., jumătate în piele 14 cor., lux 16 cor. Cel mai potrivit dar de Crăciun bisericilor.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, mătteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și coloare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator : Tórnay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Economis.

Memento.

Unii s'au alții sunt indignați, că ici colea se mai află oameni și de ai noștri, cari îndrăznesc să descopere câte-o rană nevindecată a corpului nostru, cerând cu hotărîre grabnica ei tămăduire. Aceștia sunt timbrați în fel și chip, căutându-se a le răsturna aserțiunile. De sigur nici respectivii n'o fac din răutate, ci la tot cazul cu regret și bona fide, — dorind numai bine și prosperare neamului lor.

Sunt de părerea, că fiecare să-și măture gunoiul înaintea uși proprii. Deci nime nu e mai chemat, decât noi înșine, a desvâli ranele trupului nostru, — chiar suntem datori a o face aceasta, neașteptând să o facă străinii, cum în repețite rânduri s'a mai întâmplat.

»Fericiti cei ce cred și nu văd«, — vorbă popească!

Fiecare dintre noi, căruia îi zace la inimă cât de puțin soarta țaranului român și peste tot a națiunii, are sfânta datorință a scruta, a vedea și a desvâli ranele până sunt încă fragede, cerând și eventual arătând modul tămăduirii lor.

Să nu așteptăm până va fi prea târziu, — când forța împrejurărilor ne va sili a amputa părțile cangrenate ale corpului.

Criza actuală deși pe noi ne atinge mai puțin, totuși ar putea fi o bună școală pentru noi, — un memento al vremilor, — din care am putea învăța mult, foarte mult, dacă nu ne-am ținea prea »ocoși«.

Cine are ochi, să vadă și urechi să audă!

Sibienii, aradianii și alții din alte centre mai apropiate sau mai depărtate, cari stau în legătură zilnică cu institutele noastre și astfel în atingere cu conducătorii acestora, — vor fi în curat cu aceea, că în multe părți și privințe conducerea băncilor noastre lasă de dorit. Nu e și nu poate fi la nivelul la care ar trebui să fie.

Cu chin cu vai s'a înghebat »Solidaritatea«, sub a cărei aripi ocrotitoare fără preget ar fi trebuit deja da capo să alerge institutele noastre fără excepțiune, cu mic cu mare«.

Au făcut-o?! Nu!... O parte da, s'a înscris ca membri, dar și din această parte totuși mai sunt și de acelea, cari până în ziua de azi nu și-au îndeplinit datorința de membru. E rușine, că membri lasă a fi somați prin »Rev. Ec.«, ca să-și achite quotele.

De ce întârzie partea aceasta și de ce nu se alătură partea cealaltă peste tot la »Solidaritatea«?!... Nu-mi pot închipui altă cauză, decât, că respectivii conducători nu văd în »Solidaritatea«, ce ar trebui să vadă. Nu-i pricep rostul. Poate se tem de »Solidaritatea«, se tem de o controlă mai minuțioasă?! Se tem, că li-se vor descoperi mici neajunsuri etc., în »conducerea« afacerilor?! Bine dle, crezi, că la toate merge ca la »Pădureana« de pie memorie?!

Doamne ferește! Cine s'ar și încumeta să s'avante la atari gânduri posomorite, — nu să afirme, dar chiar și numai să presupună așa ceva?!... Ar fi o vătămare nemai pomenită! Auzi D-ta?!...

Dar atunci în lături cu cojocul, să vedem pieptarul n'are găuri, să-l mai petecim nițal, — să ne prezentăm înaintea lumii ca oameni de ordine, disciplinați. Să mai dăm cămașa la spălat, că-i demult de când am îmbrăcat-o. Să ținem și noi pas cu lumea, nu tot codași.

»Solidaritatea« nu e de a se privi ca un organ polițienesc, care caută a descoperi fărâdelegi și a pedepsi pe făptuitori, — ci ca o mamă bună, ocrotitoare, care să apere de atacuri și să conducă pe fiii săi pe o cale dreaptă, comună. Să-i povățuiască, să

le îndrepte pașii și greșelile, căci: »Nime-nu e făcut deloc, deloc să nu greșască — fatal greșala e legată de firea noastră omenească«. Să-i învețe pe cari nu știu, căci nu e rușine a recunoaște, că nu știi ceva: »Nemo nascitur doctus«, — dar e mai rușine, când te ții cu capul mare și pe urmă se constată contrarul. E rușine a respinge ajutorul binevoitor ce și-se îmbie și sfaturile sincere dela frați.

Vaza și prestigiul institutelor noastre vor câștiga prin »Solidaritatea« foarte mult, — dar nu creadă institutele, cari nu sunt membrii ai »Solidarității«, că vor fi și ele părtașe a acestui câștig.

Dincontră acestea vor pierde mult, — vor fi privite cu neîncredere și nedumerire, fiind tractate cu rezervă.

Dacă nu voiesc conducătorii respective- lor institute, — a căror datorință e a avea în vedere prosperarea institutului, — ca să vadă aceasta, — e în interesul acționarilor ca aceștia să-și spună cuvântul și vrerea la timpul său în adunarea generală, — căci nu le poate fi tot una, dacă vaza institutului crește sau scade.

Și nu e tot una nici neamului!

Băncile mari urmăresc cu deamănuntul toate mișcările de dezvoltare și organizare. — evoluțiunea comitenților lor. Aicea încă s'a urmărit cu interes înființarea »Solidarității«. S'a laudat ideea da capo. Dovadă, că sunt și oameni cu cunoștințe moderne, experți și idei sănătoase.

De n'ar fi românul numai așa mămăligă.

Prin »Solidaritatea« institutele noastre ar fi mai strâns legate de olaltă. — Cum se observă cât colo, că de prezent oarbeacă fiecare singur, dând cu capul când de-un prag, când de un părete. Și e rău când nu știe unul de altul cât de cât, cel puțin în vremuri grele. — Face fiecare cum îl taie capul. — Alta e însă când se dau povețe dela centru, mai ales în împrejurări grele ca și de prezent, — natural presupunând, că centrul e informat din partea membrilor săi despre unele și altele, — chestii cari privesc pe toți: circulare reclamări etc. etc.

Ar merge toate mai uniform.

Ar fi aceasta pentru ai noștri un câștig moral și material de care însă durere mulți nu-și dau seamă.

»Unde-i unul nu-i putere...«

Glasuri singuraticе nu se prea iau în seamă, — se trece la ordinea zilei peste — ...ad acta.

Sunt sforțări zadarnice acestea, puteri risipite, pierdute.

Caracteristica românului: născut poet, isteț, glumeț, cu șapte vieți, — dar mîntea în clăbăț — hăt în urmă.

Să nădărdum, că și celor târzii le va lumina încă la vreme și până în anul nou nu vor fi restante nici în cvote neplătite, nici în institute neînscrise ca membrii.

Deșteaptă-te române!!!... V. V. B.

Proprietatea țărănească în Serbia. În lupta din Câmpul Mierlei, acum 500 de ani boierimea sârbească a căzut în bătălie, iar câtă a scăpat s'a turcit ca să și

păstreze moșiile și rangul. Țăranii sârbi iobagi ai boierilor turci, sau turcii au cucerit libertatea și au întemeiat o țară. Pământul și l-au împărțit între ei.

Astăzi sunt în Serbia 160.375 de familii (5465 procente) cu câte 5 ha., 80.822 (2755 proc.) au dela 3—10 ha., 40.782 (1387 proc.) dela 10—20, iar 3 proprietari mari au 250—300 ha., unul are peste 300. Toți proprietarii la un loc sunt 293 mii 421. Nu e nevoie de împărțit moștenirea în bucăți mai mici decât 5 ha. (lege Homestead).

Băncile din București. După datele publicate de dl Chr. Staicovici, secretarul camerei de comerț din București, capitalul total al celor 16 bănci din Capitală la finele anului 1906, a fost de 57.850.109 lei, numerarul în cash de 168.551.256 lei, profitul net de 12.400.127 lei, iar capitalul celor 45 societăți de credit din provincie a fost de 11.049.594 lei, numerarul în cash 1.589.981 lei. și profitul net de 1 mil. 436.637.

Situațiunea creditelor fonciare după această lucrare este următoarea: 485.260.025 lei scrisuri fonciare în circulațiune, din care 299.708.225 lei scrisuri fonciare rurale; 159.505.900 lei scrisurile creditului fonciar urban din București și 28.985.900 lei scrisurile creditului fonciar urban din Iași.

Datoria proprietarilor este 299.055.285 lei la creditul rural, 159.506.388 lei la creditul urban din București și de 25.985.900 lei la creditul urban din Iași.

Capitalul social al acestor trei instituțiuni este de 11 mil. lei iar capitalul de rezervă de 28.295.638 lei.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 24 Dec. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 kg.)	26.44—26.46
Secară pe Apr.	24.30—24.32
Ovăs pe Apr.	16.96—16.98
Cucuruz pe Mai 1908	14.66—14.68

INCHEEREA la 4 ORĂ:

Grâu pe Apr.	26.50—26.52
Secară pe Apr.	24.36—24.38
Ovăs pe Apr.	16.98—17.—
Cucuruz pe Mai 1908	14.70—14.72

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — — —	24 K. 60—26 K. 30 fil.
Din comitatul Albei — — — —	25 » —26 » 30 »
De Pesta — — — —	24 » 85—26 » — »
Bănățenesc — — — —	24 » 90—25 » 70 »
De Bacica — — — —	25 » 05—25 » 85 »
Săcară — — — —	23 » 80—24 » — »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II — — — —	15 » 90—16 » 10 »
Ovăs » » » »	17 » 05—17 » 40 »
» » » »	16 » 55—16 » 85 »
Cucuruz vechiu — — — —	— » — » — »
» nou — — — —	14 » 10—14 » 20 »

Poșta Redacției.

Dr. I. Popovici, St-Anna. Prăvălia Jean Feder, Calea Victoriei, București. Se află însă mai ieftin la Viena.

Dragancea, preot, Galșa. S'a publicat deja.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând desol asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cel mai trainic:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).**

==== Pofitiți și cereți prețuri curente ilustrate! ====

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și înșcriș, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de gheață, unelte de călărit, hamuri, puști și fero vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 florini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După dorință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe! —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE
KOLozSVÁR, Rozsa-u. 7. sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmple prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele.

Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

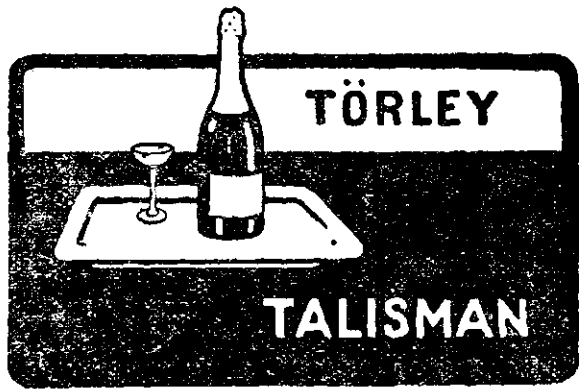
Jachete de piele descolorate, se vâpsec într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poata de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericești, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Contra boalelor de plumâni

a tusei, răgușelei, laringitei, se recomandă: **pilulele Frankl** (sulfonal-pil.) experimentate de medic. — și bolnavul cel mai gingaș le ia cu plăcere.

Prețul unei cutii mare 2 cor. 40 fl.

Se găsește în farmacia:

Frankl Antal Szeged, Felsőváros 20.

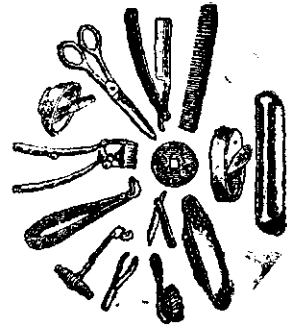

TEJNOR János

Timișoara-Fabric, str. Andrásy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am, stabilit însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfece de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efectuește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni**

artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectueșc garanție de oameni experți.

TEJNOR JÁNOS,

instrumentar chirurgical, cuțitar și convacarbabsolvent.

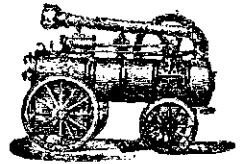
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de **reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de spirt.** Aceste le efectueșc cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

George Bendorfean

pictor de biserică și auritor

Sibiu, Kermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frășouri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonurilor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajează cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din Isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziaș, pentru prepararea apeligazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99-57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se cvalifică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

uroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii bincare Muschong-Buziaș în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

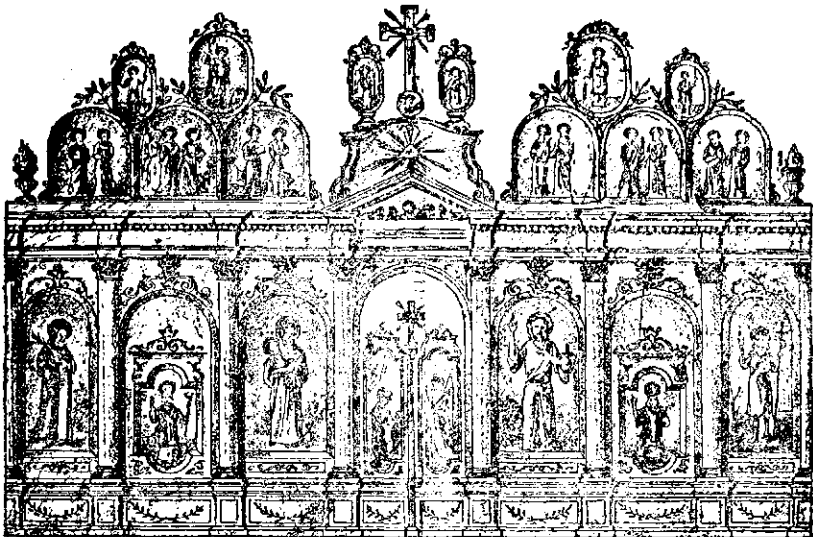
Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

SZABÓ SÁNDOR

SCULPOR, AURITOR ȘI MĂESTRU DE ALTARE
SZATMÁR, BÁTHORY-U. 18.

Me angajez se fac
altare noi, amvoane, morminte sfinte,

Statui sfinte din piatră, lemn sau imitație.
Renovarea lucrurilor vechi o primesc cu prețuri reduse.

Tebrourile noi de altare le fac cu ajutorul pietrelor celebre. În atelierul meu am un depozit de decoruri gata de biserici și odăi.

Mai departe atrag atențiunea onor. preoți să viziteze atelierul meu unde am gata icoare în reliefuri, cărți reprezentând stațiunile lui Hristos pe Golgota.

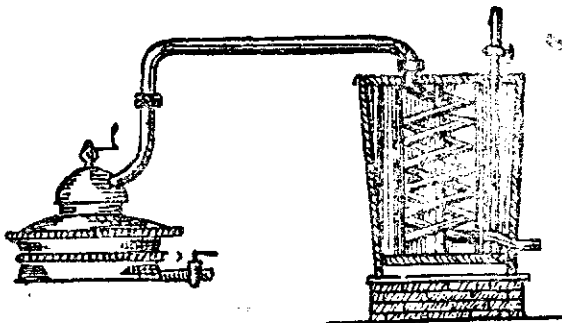
Desenuri și proiecte trimit gratuit. — Pentru a ușura negocierile mă duc pe cheltuețile mele ori și unde. — Aurirea se face cu aur Catalin.

Recomand tuturor fierbătorilor de rachiu și de spirt
căldările

mele cele mai nouă și de construcția cea mai nouă, brevete, făcute după sistem propriu.

Prețuri solide și fixe.

Afară de căldările de fier rachiu pregătesc în atelierul meu injectoare practice, de sistem propriu, contra peronosperii. Țin totdeauna în magazinul meu cantitate mai mare de injectoare, ca să pot satisface momentan comenzi mai mari. Afară de aceea am în magazin tot felul de vase de casă de aramă, pregătite de mine, cu prețul cel mai culant. Trimet franco prețuri curente ilustrate.

MILAN T. IOVANOVIĆI, căldărar
UJVIDEK, strada Lázár nr. 14.

In atențiunea proprietarilor de
mașini agricole și mori!!

Mă angajez să fac tot felul de lucruri de măsur pentru mașini agricole și aranjări de mori, cu prețurile cele mai moderate.

Pentru lucruri în provincie mă duc ori unde — — — în persoană. — — —

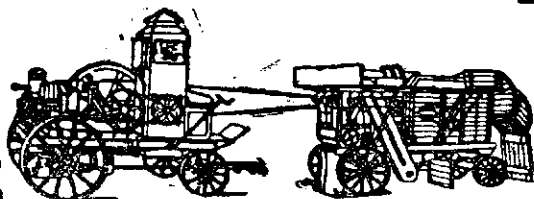
— Solicitând binevoitoarea încredere. —

Sunt cu deosebită stimă:

KAMISITY SEH. JÁNOS,
măiestru de mașini agricole și mori.

UJVIDÉK, Temerin utca 36.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinilor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de branșa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe înbunătățirea mașinilor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpesta.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Pian
Harmonice

în prețul de fabrică se pot
căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
loc sau în provincie o săvârșește prompt.

Cel mai mare magazin
de pian în Ardeal **TRISKA J.**

J. CZOSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

AU SOSIT

cele mai frumoase și mai moderne

noutăți de toamnă

în stofe, precum și flanele și bar-
cheturi de spălat

modelele cele mai noi și asortiment bogat, cari se găsesc
numai la mine cu prețurile cele mai favorabile.

Pânză și șifon

asemenea în calitatea cea mai bună. O cumpăratură de
probă poate convinge pe ori și cine, că numai la mine
se poate târgui bine și ieftin.

Solicită părținirea binevoitoare:

George Jancovici

ARAD, strada Foray nr. 2.

(casa Lukácsy).